

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slagelse Realskole.

1873.

B. S. M.

ET PAR ORD TIL OVERVEIELSE

for

S k o l e m æ n d.

Af

H. Rosendahl.

Indbydelsesskrift

til

AFGANGSPRØVEN OG AARSPRØVEN

i

Slagelse Realskole

den 2den—4de og 7de—14de Juli 1873.

Udgivet tilligemed Skoleefterretninger

af

Fr. Dahl,

Skolens Bestyrer.

SLAGELSE.

Trykt hos J. H. G. Tauber.

1873.

Et Par Ord til Overveielse

for

Skolemænd.

Af

H. Rosendahl.

Øhlenschläger siger et Sted, at i Forhold til Verdensmusikken forholder Mennesket sig som Insectet, der kryber ind i Valdhornets Aabning, medens der spilles paa det; Billedet er correct med Hensyn til Opfattelsen eller snarere Mangelen paa Opfattelse, Overvældelsen; men det er brøstfældigt med Hensyn til den Rolle, der tillægges den Enkelte; thi Enhver bidrager Sit til at faae Tonen og derved Harmonien frem, saa man maatte hellere stille Forholdet saaledes, at Mennesket er Orchestermedlemmet, frivilligt eller ufrivilligt, der midt i det brusende Tonehav ikke formaaer at skjelne Noget; det er først vore Efterkommeres Øren, Melodien naaer. Vi kunne fornemme de henfarne Tidens Klang, og den skal fylde os med Trøst og Mod til ogsaa at gjøre Vort til, at senere Slægter finde det Samme, og jeg mener, det er Skolens Sag, at udstyre den Unge saaledes, at han kan nyde og nemme, saa han med Lyst, Mod og Besindighed griber ind og vælger sit Livinstrument i Verdenschoret.

Skolen er og bliver den vigtigste Factor i Statsordningen, og vee det Folk, der ikke har følt det og taget sine Forholdsregler derefter! Vilde saa mange skjærende Disharmonier, Raab og Skrig fra Høire og Venstre, gjennemzittre Tiden, hvis man havde gjort det? Man glemme ikke, at det er nedefra opad, Væksten skal komme, og at den gode Krog skal tidlig krøges.

Havde Europa anvendt et Par af de Milliarder paa sine Skoler, som det saa rundhaandet har ødslet paa Mord- og Ild-Vaabene, saa havde vist Association internationale, eller hvad det hedder, havt en anden Charakter.

Uden at underkjende Hjemmets Indflydelse paa BARNET vover jeg at troe, at de færreste Forældre-hjem ere saaledes stillede, at de kunne og ville veilede Børnene. Manden er optagen af sin Livsgjerning, og Hustruen af sin; de kunne ved kjærlig Omsorg og fremfor Alt ved det gode Exempels Magt bidrage til, at Sæden, der lægges i Skolen, kan spire og faae Væxt; men saare sjældent og kun i ganske enkelte Retninger kunne de selv nedlægge den. Tilmed har Samfundet, Staten, et Krav til den vordende Borger, som Hjemmet ikke altid kan gjøre tydeligt og bydende for den Unge; og Staten bør aldrig slippe sit øverste Tilsyn med Skolen, hvad end den Enkelte indvender. Forfatningen, Loven og Lovene, de evige som de timelige, skulle agtes og elskes af den, der nyder og vil nyde Godt af dem, og det er Skolen, der skal øve os i den Pligtlydighed og den Resignation, som vore frie Forfatninger kræve; det er Skolen, der skal give os den Forstandighed ikke at oversee det Timelige, men tillige den Aandighed, at vi agte Sædelighedens og Poesiens evige Fordringer; en Skole, der ikke løfter sine Elever, er ingen Skole, i det Mindste ikke i god Forstand; en nøgtern Meddelelse af positive Kundskaber kan og bør Samfundet ikke være tjent med. Er imidlertid Skolen alligevel kommen ind paa dette feile Spor, da ligger det i Forholdenes Magt, og Staten bærer mere Skyld derfor end den og de Enkelte, der have ydet deres Arbeide med al Redebonhed og Iver; de ere lige saa lidt at bebreide som Soldaten i Slaget, der ikke veed og fornuftigviis ikke kan vide det Meste af, hvad der foregaaer omkring ham. Nu er det vel sandt, at Skolen burde reformere sig selv, naar Reformen er nødvendig; men Raabene udenfra ere trængte vildledende ind og have forstyrret dens rolige Udvikling, og, hvad der er Hovedsagen, faktisk har selve Skolen kun en yderst ringe Magt til at sætte sin egen Reform igjennem.

Da jeg hidtil har nævnet Skolen i Almindelighed, maa jeg her erklære, at hvad jeg vil skrive, fortrinsviis gjælder Latin- og Realskolen og ikke Borger- og Landsbyskolen, som jeg desværre kjender alt for lidt til, ihvorvel jeg ofte med Forbauselse har seet, hvad de sidste i Retning af Kundskabsmeddelelse kunne naae trods de mindre gode Kaar, hvorunder de arbeide.

Da i Tyverne og Trediverne en rigere Civilisationsstrøm spredte sig over vort Fædreland, følte man uvilkaarlig Trang til at meddele de Unge, der skulde arbeide under de forandrede Forhold, en mere alsidig Uddannelse, og man oprettede Realskolen; men hvad enten man nu af Mangel paa Erfaring greb Sagen feil an, eller de Skolesøgende, ved at haste med at anbringe de Unge i de praktiske Livsstillinger, ubevidst modarbeidede den, vist er det, at den i sin første Skikkelse ikke trivedes, og at man bebyrdede Latinskolen med en Mangfoldighed af Fag og Fordringer, saa Klagerne over Overlæsselse bleve almindelige. Disse bleve ikke standsede ved de senere Realskoler, der oprettedes for, som man meente, at optage de Elever, der ikke kunde følge med i Latinskolerne. Ulykken var nemlig, at medens Fordringerne i de enkelte Fag ingenlunde vare for store hverken i Latin- eller Realskolen, saa vare Fagene for mange, og Lærerne, der skulde arbeide med de Unge, maatte idelig finde sig skuffede ved Resultaterne, trods den som oftest meget gode Villie paa begge Sider. De menneskelige Evner have nemlig deres Begrænsning, og det er kun saare Faa givet at kunne erhverve sig Dygtighed i forskjellige Retninger selv i en ældre Alder, hvor Villien og mange Gange Fordelen kunde byde det; hos de Unge derfor at ville sprede Kræfterne, det er og bliver et Misgreb, da Overfladiskhed og Udygtighed for det Meste ville blive Følgerne. Der er altid eet eller flere Fag, hvori Eleven arbeider invita Minerva; men Examen staaer der med sine uafviselige Fordringer*), og nolens

*) Man tænke sig f. Ex. hvad en 15aarig Realelev skal præstere: jævn Færdighed i 3 Sprog, hvilket forud-

volens maa han arbeide; til hvor ubodelig Skade dette er blevet for Mange, kan vel næppe Nogen bedømme. Har man derfor under denne besværlige og mange Gange haabløse Arbeiden i vore Skoler ofte glemst det Pædagogiske, eller endog blot taget med som en Biting, hvad der burde have været Hovedtingen, saa ere Lærerne i det Væsentlige sagesløse. De have hverken kunnet afvise Instruxen eller forandre Noget ved de befalede Examiners Fordringer. Der har derfor været en Mangel ved vort høiere Skolevæsen, som er bleven følt af Alle og vist ikke mindst af Lærerne. Desværre har den ofte fremkaldt uretfærdige Bebrejdelser saavel mod de Enkelte som mod det Hele, og navnlig fra en vis Side, fra de saakaldte Grundtvigianere, der i deres Lærers og Mesters Fodspor ikke have sparet paa haarde Ord mod den „sorte Skole“ uden at betænke, at det dog er denne, de skyldte den Cultur, der gjør dem dygtige til at tage Ordet. Nu er der Ingen mere villig end jeg til at anerkjende Grundtvigianismens „vækkende Lyrik“, skjøndt jeg dog næppe troer, at den afdøde Biskop var den Oidipos, der løste Sphinxens Gaade; men vi skyldte ham mangt et „vægt- og klang-fuldt Ord“, og naar hans Bekjendere ikke ville lade det beroe ved den blotte Vækkelse, men ogsaa tage lidt Positivt med, saa turde han upaatvivlelig have virket til Gavn for sit Fædrelands Skole, som han tilvisse har gjort det for dets Kirke. Det er kun af Zeus's Pande, Hephaistos med eet Slag kan faae den fuldbaarne

sætter Kjendskab til 14 à 16,000 fremmede Gloser foruden de forskjellige grammatiske Apparater. I Matematik omtrent det Samme som Studenten. Kommer nu hertil hele Historien, Geographien, Zoologien, Botaniken, samt Naturlæren og Chemien, saa kan ethvert Menneske, der kjender lidt til Underviisning, sige sig selv, at det er for Meget. Lavalderen burde aldrig have været under 16 Aar, og ingen Alders-Dispensation burde gives derfra. I Latinskolerne, for hvis Ordning Autoriteterne synes at have viist langt større Interesse end for Realskolernes, har Afgangsprøven længe været deelt i to Dele, hvad der deels er en Lettelse, deels viser, at man har indrømmet, at Fordringerne oprindeligt vare for høie.

Athene frem. Endvidere vide vi nok, det ogsaa folkelig taget hedder: „Kjend Dig selv!“ men derfor altid at stirre paa sig selv og sit Eget og ikke at anerkjende Noget udenfra, det fører til Selviskhed og Selvrees, om hvilken de Gamle alt sagde: *propria laus sordet*. Nei, lad os høiagte Grundtvigs Begeistring saa vel som Madvigs Lærdom, og lad Begge virke befrugtende paa vor Gjærning! Men det alvorfulde, det lidende Fædreland maner os med en Røst, der kræver alle vore Evner og ansporer os til al muelig god Udvikling. Begeistring og Lærdom slaae ikke til; der kræves Villie, Standhaftighed, Pligtlydighed, der kræves Kjærlighed til vort evige og timelige Fædreland, til vort Folks Minder og Institutioner, og Spirerne til alt dette skulle lægges i Skolen, hvor et varmt Hjerte og en sund Sjæl skulle fostres i et sundt Legeme, og netop af den Grund maa den intellectuelle Udvikling ledes saa lidt besværende for den Unge, saa han faaer Tid til at faae Øiet op for, hvad det egentlig er, hvorpaa det kommer an; thi bliver Skolen ved at udsende unge Mennesker, der have kigget paa Meget uden at have faaet Syn for Noget, da ville vi værgeløse glide ned i Egennyttens og Aandløshedens enesaliggjørende Commune, om end Nogle gaee syngende og Andre — idem vultus et eadem frons — til dens Guillotiner. Naar jeg her har sagt „saa lidt besværende som mueligt“, saa er det ingenlunde min Mening at berøve Ungdommen Arbeidets „velsignede Nødvendighed“; tvertimod, jeg vil forlange et alvorligt Arbeide, men et Arbeide efter Enhvers Evner, et Arbeide, der begyndt *con amore* vil stige til et *con fuoco*. Det er dog *multum, non multa*, der bør være enhver Skoles Program. Upaatvivelig er dette ogsaa Grundtanken i Loven af 1ste April 1871; men rimeligviis have Vanskelighederne og Bekostningerne ved den nye Ordning været for store, til at man har kunnet gennemføre Planen i dens Heelhed; thi at det Eensartede samles, og der tages et berettiget Hensyn til de forskjellige Begavelser, det er saa aabenbart, at Ingen kan falde paa at tvivle derom; mærkeligere er det, at man ikke tidligere har indseet det og søgt at gennemføre det, da Tanken ingenlunde er ny, men

ført ud i Livet i England, hvad Dr. Manicus i et Program fra Slesvig Domscole for flere Aar siden har paaviist. Man seer der, at de praktiske Britter fordre meget grundige Prøver af de unge Mænd, der gaae som Embedsmænd ud til Colonierne. Disse Prøver svare omtrent til vore Magisterconferentser, idet Examinanden kun opgiver et Hovedfag, i hvilket man fordrer megen Grundighed med god Kundskab til Bifagene og Kjendskab til ikke faa fjernere staaende Fag. En saadan Ordning gjør den engelske Forstandighed Ære, og den danske Skole vilde vist være vel tjent med at adoptere den. Efter dette Princip turde man derfor her i Landet have 5 sideordnede Cursus, i classisk og nyere Philologie, Mathematik, Naturhistorie og Historie, der alle aabnede Adgang til Universitetet. Naturligviis maatte der i dem alle forlanges større eller mindre Kjendskab til Latin. Skal imidlertid dette System være ret frugtbringende, saa maa Elementarunderviisningen udskydes, og jeg sætter en vis Ære i, at det første Forslag dertil er udgaaet fra Slagelse Realscole, da Skolens Bestyrer, Hr. F. Dahl, saavidt jeg veed, var den første hos os, der talte for en fælles Elementarscole til det 14de Aar for alle Landets Børn. Denne Tanke er ikke alene psychologisk og pædagogisk rigtig; men den vilde ved saa tidlig at fastholde Lighedsprincipet mere end noget Andet gjøre vor Forfatning til en afholdt og agtet Virkelighed. Vel vilde dens Gjennemførelse i Begyndelsen støde paa Fordomme, Fordomme, der imidlertid havde Privatskolen som Tilflugt; men den vilde med Tiden blive til Velsignelse. Lærerne ved Almeenskolen maatte naturligviis ansættes under Controle af Staten og staae denne til Regnskab for Arbeidet, om end Communerne beholdt den økonomiske Ledelse. Gik saa de begavede Elever fra denne Almeenscole over i Fagskolerne, hvor Underviisningen kun burde ledes af øvede Faglærere, da tør det ansees for givet, at man høstede den gavnlige Frugt.

Egentlig var Hovedprincippet ubevidst slaaet fast i den gamle Latinscole, thi denne var kun et Cursus i classisk Philologie med Kjendskab til de øvrige Skolefag. Vi saae derfor ogsaa, at den dan-

nede Mænd, og havde man strax givet den sideordnede Cursus, skridende gradviis frem, saa vilde Meget have være vundet.

Dog, Kundskabsmeddelelsen er vel Skolens Gjerning; men den er ikke dens sande Formaal; dette er og bliver Opdragelsen. Vor Skoles Bestyrer har paa dens Fronton ladet sætte:

**Ave og Ast
Gjør frels og fast.**

Det er smukke Ord! og jeg troer, at Skolens sande Formaal ingensinde er udtalt i et fyldigere Kjernesprog. Der er i den menneskelige Natur altid Noget, der skal skjæres bort af Avens Kniv, saavel som Noget, der skal have Væxt ved at belyses af Kjærlighedens Sol; men skeer det, da vil ogsaa den fribaarne, trofaste Charakter, Mandigheden, blive Frugten deraf. Men Avens Kniv er som oftest ikke bleven brugt tilstrækkelig i vore Skoler. Ikke vil jeg i disse Ord udtale Bebreidelse mod Nogen. Enhver, der kjender lidt til den danske Lærerstand, veed, at den i Almindelighed arbejder med Alvor og Inderlighed og mange Steder med særlig Dygtighed; men vi have, som jeg har sagt, været for optagne af det Positive, vi have fra oven af savnet en Faneed, der bandt os til at staae Alle under eet og samme Banner. Det hedder, indvortes fra udgaae de onde Tanker; men det er ogsaa indvortes fra, at det Gode kommer; nu, det Indvortes i Staten — det er Skolen, og den kan der ikke skjænkkes Opmærksomhed nok; thi hvad gavnede det et Menneske, om han vandt den ganske Verden, naar han tog Skade paa sin Sjæl? og Statens Sjæl, det er ret egenlig Skolen, den bliver dog tilsidst den Frelsens Krybbe, hvorfor de tre Konger ville neie sig; det vil da sige, naar vi med et fromt og troende Sind holde den i Agt og Ære, give den dens sande Betydning. I den materielle Verden har Erfaringen forlængst lært os, at man Intet opnaaer uden Eenhed i Villien; hvad er en Armee uden Disciplin? hvad en hvilken som helst Bedrift uden den ledende Tanke? Om man nu engang overførte Principet paa den moralske Verden! Nu leder i Grunden enhver Rector eller Skoleforstander sin Skole, og

enhver Lærer sin Underviisning efter de Anskuelser, der for ham danne Rettesnoren, efter sin Individualitet, der, hvor agt- og mange Gange elskværdig den end kan være, dog langt fra har den Indflydelse paa Ungdommen, som naar det samme enevældige Princip gennemførtes af Lærernes sluttede Phalax. Og er det ikke, ret beseet, Statens Pligt, Selvopholdelsesdriftens Nødvendighed at fordre det? Skulde der ikke igjennem Skolen kunne raades Bod paa det sociale og politiske Virvar, hvorunder vi lide? I vore, de frie Alliancers Dage, see vi jo Statsborgerne falde fra hverandre i lutter Individualiteter*), saa Livet mere end nogensinde ligner et „sauve qui peut“ snarere end — hvad der dog vist var rigtigere — et broderligt Korsfarertog mod det hellige Land. Jeg nævnede før et smukt Valgsprog; jeg vil her anføre et andet, Danebrogsordenens Indskrift:

For Gud, Konge og Fædreland!

Jeg veed nok, at Ordet Konge ikke har den samme mægtige Klang som i gamle Dage — jeg høiagter det — men saa længe Loven er en Nødvendighed, og det vil vel Ingen nægte, maa der være et Hierarchie, som holder den i Hævd; og man kalde den, der staaer i Spidsen for det, Konge, Præsident, Formand eller, hvad man vil, vi skulle agte ham, saa længe han gjør sig fortjent til vor Agt, han staaer som Lovens, Statshøihedens Repræsentant, og den Forfatning, hvis høieste Function han beklæder, er meningsløs, naar den ikke har Borgernes og særlig Embedsmændenes Tilslutning. Den, der repræsenterer Fædrelandet udad og indad, maa have Borgernes Tillid og Kjærlighed, der er hans Styrke som hans Berettigelse. Fra at dethronisere Kongen til at krone Fornuftens Gudinde er der kun eet Skridt; man gjorde det 1793 og 1870, og ønsker Nogen, det skal gjentages? Nei, lad os hverken løse eller slappe de sociale Baand; men lad os fra Ungdommen af lære vore Elever at

*) Derfor kunne ogsaa Foreninger spille saa store Roller, hvad Fane de end stikke op.

respectere, hvad Nationens dygtigste og bedste Mænd have fundet og finde rigtigt, lad os lære dem at see op til Statens Overhoved ikke med lav Servilisme, men med mandig Selvbevidsthed, lad det blive enhver Skolebestyrers Pligt at feire Folkets og Forfatningens Mærkedage ved en Høitidelighed, hvor det indskjærpes Eleverne at agte og elske Fædrelandet og dets Lov, ja, lad det blive enhver Lærers Pligt at gjøre sit Fædrelands Minder og Institutioner kjære og dyrebare for de Unge.*) Tiden taler virkelig med en saa alvorlig Røst, at det vilde være uforsvarligt at lukke Øret, uforsvarligt ikke at samle sig om Alt, hvad der er ædelt og godt for at danne en Modvægt mod Uforstandighedens letsindige Vanvid. Nu er det ikke min Mening, at dette slet ikke er skeet i Skolen; men Enhver vil ogsaa indrømme mig, at det ikke er skeet i det Omfang, hvori det kunde og burde have fundet Sted, hvis man havde betragtet Opdragelsen som Skolens Formaal. Man har jo endogsaa hørt, at der har hævet sig Røster for at udskille Religionsunderviisningen; og dog turde denne maaskee være Skolens vigtigste Gjerning, saa vist som det er sandt, at vi lære for Livet og ikke for Skolen. Vi skulle nok arbejde for at leve, men ikke glemme, at Livet er Mere end det timelige. For mig har denne Green af Underviisningen altid staaet som den smukkeste og vigtigste, og jeg finder, at den unge Theolog, der forbereder sig til geistlig Ansættelse, næppe kan vælge nogen mere fortjenstlig og velsignelsesrig Gjerning.

Finder man nu, jeg har Ret i, at Skolen mere end hidtil bør lægge Vind paa Opdragelsen, saa vil man vist ogsaa være enig med mig i, at vigenemgaaende bør skjærpe Disciplinen. Ikke som om jeg ønskede Høreren tilbage med Riis og Stok; tvertimod, Kjærlighed, Alvor og Dygtighed skulde indføre og hævde den. Tidens uafviselige Krav til Statsborgeren maa den Unge i Tide øves i at kunne

*) Vore Skoler burde vist, i Lighed med de engelske og amerikanske, offre en ugentlig Time til fri Underviisning i Statsforfatningens og Statsøkonomiens Grundsetninger.

og ville svare til. Jo større Frihed, desto større Pligt! det er en Ting, man er altfor tilbøielig til at glemme i vore Dage, og Skolen er den første offentlige Pligt, der møder Barnet, og det skal lære at respectere den. Det skal lære, at Egenvillien ikke tør træde Andres berettigede Krav for nær, kort sagt, Drengen skal lære Resignation, lære med Agtelse for Andres Ret at erhverve sig en Plads og hævde den ved Flid og Dygtighed. Familien, Samfundet og Eleven selv ere mindre tjente med, at han uddannes til blot at besidde Kundskaber, end med at han bliver et forstandigt, godt og villiefast Menneske. Om jeg da troer, at Skolen kan døde Lidenskaben? ingenlunde; men den kan give den Unge en saadan Uddannelse, at Lidenskaben ikke voldtager ham og gaaer i Retning af det Slette. Det gaaer i det Hele taget med Lidenskaben som med Lynet; der gaae lige saa mange op ad som ned ad, saa det er mindre mod denne selv, end mod den Form, den vil iføre sig, vi have at kjæmpe.

Den strængere Opdragelse i Begyndelsen af Aarhundredet har senere fundet sin Reaction i et vist Kjæleri, der fra Familien har listet sig ind i Skolen. Man klager over Tidens Forlystelsessyge, men hvorledes skal det nogensinde blive anderledes, naar Familien fordrer og Skolen tillader, at Eleven tilsidesætter sin Gjerning af mange Gange de futileste Grunde, en Fødselsdag i Hjemmet, en Skovtour o. a. d.? Nei, lad den Unge bestandig lære, at der er Noget, der hedder Pligt, der først og fremmest og under alle Betingelser skal adlydes! han skal ikke gaae i Misdæderens Spændetrøie, men i Omsorgens og Kjærlighedens Gængebaand. Skolen, som Kirken, bør for den Unge være et helligt Sted; men der som her bør den, der undervises, nyde allehaande Godt med den, der underviser, og, i Sandhed, Kjærligheden og Kundskaben ville aldrig være i Forlegenhed med at byde, hvad der opliver og udvikler Aanden, naar ikke den evige Hersen med Stof, Stof og atter Stof kvalte, saa at sige, det aandelige Samkvem mellem Lærer og Elev. I dette Punkt have Grundtvigianerne upaatvivlelig Ret: der maa mere Frihed ind i Skolen, ikke Fri-

hed for Pligt, men med Pligt. Læreren maa uden Frygt for ikke at naae det fastsatte Aarspensum af 'og til kunne afsee en Time til Samtale med Eleverne eller til Oplæsninger, men vel at mærke først da, naar de have naaet en saadan Modenhed, at han tør forudsætte et aabent Øre og et villigt Hjerte, først naar Barnlighedens Vrængebillede, Barnagtigheden er afløst af en ny Barnlighed. Navnlig af denne Grund er Udskillelsen af Elementarskolen*) saa saare ønskelig, om ikke ligefrem nødvendig; thi i denne bør den formelle Disciplin være meget strængere, i den vil et argumentum ad hominem ofte være fornødent, medens det vilde være overflødig i den høiere, hvor man kun arbejdede med de Kræfter, som man i hiin havde overbeviist sig om, baade kunde og vilde udvikle sig. Disciplinen i Fagskolen tænker jeg mig i det Hele taget som et eengang for alle givet Bud, ligesom vort Fædrelands Grundlov, idet Eleven ved Indtrædelsen vil være myndig nok til at kunne forstaae og underordne sig en ubrødelig Skolelov, hvorpaa gjentagne Brud ikke alene vilde have Udviisning af Skolen til Følge, men ogsaa Fortabelsen af Adgang til Universitetet.

Dog, jeg har ikke villet tage Ordet for en mere eller mindre methodisk Ordning af Underviisningen. Jeg har blot tilladt mig at antyde, hvorledes man kunde gjøre Underviisningen mindre besværende for de Unge. Ideen med den fælles Elementarskole finder jeg saa smuk og saa logisk, at jeg troer, den vil trænge igjennem, om endog en saa gennemgribende Reform maa have Tid til at udvikle sig. Vi have imidlertid et andet Apparat; med det skulle vi arbeide, og med det kunne vi

*) Den, der ikke selv har havt med Underviisning at gjøre, kan næppe tænke sig, hvilket Besvær vi i saa Henseende have i Realskolerne, hvor Barnagtighedens og Unodernes Alder ikke sjældent falder netop lige før Eleven — i 15 Aars Alderen — skal absolvere Afgangsprøven. Da en Appel til Æresfølelsen her skulde synes tilstrækkelig, bliver Anvendelsen af ydre Tugt dobbelt ubehagelig, men er desværre nødvendige, end Hjemmet i Almindelighed forestiller sig.

ogsaa arbeide. Skal vort Arbeide imidlertid føre til størst mueligt Held, da maae vi vistnok i flere Retninger have en anden Aand, en anden Disciplin ind i vore Skoler, — vi maae, belærte af Tidens Tegn, sætte Opdragelsen over Underviisningen. Familien vil vide os Tak derfor, og Fædrelandet vil finde sin Frelse derved. Det maa jo dog virkelig staae klart for ethvert tænkende Menneske, at vi for Øieblikket befinde os paa en social Skraaplan, ad hvilken vi glide jævnt og stadig ned, saa selv om ikke Aarene 1660, 1814, 1864 stode der med deres forfærdelige Trusel, saa vilde der være al muelig Opfordring til fra alle Sider at gribe de kraftigste Forholdsregler. Et Andet maa sættes istedetfor dette Individualismens altopløsende Princip, denne Egennyttens Guldkalv, som vi see Mængden knæle for. Tænke vi som hine Franskmænd: après nous le déluge! og lægge Hænderne ørkesløse i Skjødet, da ere vort Fædrelands Dage talte. Fjenden er inde og ude, vi høre hans Tirailleurer plaffe rundt omkring; møde vi ham ikke med mandig og broderlig Enighed, da er Seiren hans paa Grund af den numeriske Overvægt. Man taler i vore Dage saa tidt om at „staalsætte Slægten“ — ja, lad os staalsætte den! men hvor kan Staatsætningen foregaae uden netop der, hvor Metallet er varmt og smidigt og skikket til Behandling? lad vor Skole blive en Planteskole for Fædrelandskjærligheden, lad den danske Dreng tidlig lære, at han skal gaae i Leding, at der er Noget af Lave, som han skal sætte i Lave! Da først opfylder Skolen sin Pligt mod Fædrelandet, da først kunne vi vente Velsignelse af dens Virksomhed og haabe, at ogsaa vi have bidraget til den Toneklang, der, Gud give det! en Gang skal lyde saa langt den danske Tunge hersker.

Sluttelig en broderlig Hilsen til alle mine Medarbeidere i Skolen, saavel i Latin- og Real- som i Borger- og Privat-Skolen. Ere vi enige i Hovedsagen, da blive vi det let i det Øvrige; hvad jeg har skrevet er intet anmassende Program, men kun et Par Ord til Overveielse.

Plan for Slagelse Realskole.

§ 1. **Slagelse Realskole** bestaaer, uden Forbindelse med Byens øvrige Skolevæsen, som en særlig Skole, hvad **Underviisningen angaaer** under Overbestyrelse af **Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet** og under Ledelse af sin egen **Bestyrer**; i alt Øvrigt, navnlig Alt, hvad der angaaer dens **Økonomi**, under Tilsyn og Overbestyrelse af **Stedets Byraad** eller dets **Skoleudvalg**.

§ 2. **Skolens Formaal** er: at meddele Eleverne en **Dannelse af det Omfang**, der er betegnet ved **Underviisningsministeriets Bekjendtgjørelse af 18de Septbr. 1855**, i Henhold til hvis § 9 den, med Hensyn til Underviisningsplanen og de Adkomster, som knytte sig til den høiere Realafgangsprøve, med hvilken den afslutter sine Elevers Veiledning, ved **Ministeriets Skrivelse af 30te Marts 1860** er jevnstillet med de tilsvarende Statsskoler.

§ 3. **Skolens Klasser ere eetaarige**. Samlet Underviisning for to eller flere Klasser finder, som Regel, kun da Sted, naar Læregjenstandene, saasom Musik og Gymnastik, tillade det uden Skade for Elevernes Udbytte af Underviisningen. I Tilfælde af yderst ringe Elevantal i en Klasse har Bestyreren, efter Samraad med Skolens øvrige Lærere, Ret til undtagelsesviis at sammendrage den med den nærmest stillede i en toaarig Klasse. Skulde det findes tilraadeligt ved Nedlæggelse af lavere Klasser at indskrænke den for Øieblikket paa 8 Aar beregnede Læretid, maa Skolens Kursus i ethvert Fald dog mindst være fireaarigt. Ved enhver saadan Klassenedlæggelse har Skolens Bestyrer, ligeledes efter Samraad med sine Medlærere, at forelægge Sagen baade for Ministeriet og for Byraadet.

§ 4. **Byraadet** eller dets **Skoleudvalg** har Ret til enten ved sine egne Medlemmer eller ved saadanne andre Tillidsmænd, som det maatte vælge i

dette Øiemed, naarsomhelst at undersøge Skolens Virksomhed, selvfølgelig uden Indblanding i alle de Forhold, i hvilke Skolen kun har Ministeriet til Overordnet, og saaledes, at de Resultater, der maatte fremgaae af Undersøgelsen, meddeles Skolens Besyrer.

§ 5. Skoleaaret begynder, saavidt muligt, den 23de August og ender den 23de Juli*) umiddelbart efter Aarsprøven. Skoleferierne ere: Juleferien, fra 24de Decbr. til 6te Januar. Paaskeferien, fra Onsdag før til Onsdag efter Paaskesøndag. Pintseferien, fra Løverdag før til Torsdag efter Pintse-søndag, (de nævnte Grændsedage for disse tre Ferier medregnede). Kristi Himmelfartsdag, med forudgaaende Eftermiddag fra Kl. 12. Store Bededag, med samme Tillæg. Grundlovsdagen. Kongens Fødselsdag. Den første af Krammarkedsdagene, samt en Høstferie paa tre Dage omtrent midt imellem Sommerferien og Juleferien (medens de tidligere Ferier, bestaaende af 12 halve Læsedage, een hver Maaned, bortfalde). Særlig Ferietilladelse for den enkelte Elev er selvfølgelig overladt til Bestyrerens Skjøn.

§ 6. Ved Skoleaarets Slutning meddeles Underretning om Skolens Tilstand og Virksomhed i det forløbne Skoleaar i et Program, der af Bestyreren udgivès som Indbydelsesskrift til den offentlige Aarsprøve.

§ 7. Skolens Bestyrer antages, efterat der ved Bekjendtgjørelse i en Hovedavis i mindst 4 Uger er givet Ansøgere Leilighed til at melde sig, af Byraadet, paa hvis Valg mellem Ansøgerne Ministeriets Stadfæstelse maa være indhentet, før han kan tiltræde Embedet. I tvivlsomme Tilfælde kan Byraadet overlade dette Valg til Ministeriet. Minimum for Antallet af hans ugentlige Timer bestemmes ved Aftale mellem ham og Byraadet eller dets Skoleudvalg. Han lønnes ikke for de Timer, som det efter Overeenskomst med Skoleudvalget maatte ansees nødvendigt, at han overtager udover dette Minimum. Han lønnes med 1200 Rd. Aarsløn, 6 Favne Brænde og Fribolig paa Skolen. For Beskadigelser, paa anden Maade end ved Slid, tilføiede

*) Jfr. Approbationen.

Skolebygningen eller dens Inventarium af hans Huusstand eller Andre, hvem han i saa Henseende maatte have givet Brugstilladelse, bærer han selv Ansvar, medens ordinære Istandsættelser af Skolens Eendomme bæres af dens Kasse. Til offentlige Forhandlinger og deslige kan Skolens Indre ikke benyttes uden Tilladelse af Byraadet eller dets Skoleudvalg og kun paa saadanne Tider, at Underviisningen Intet lider derved.

§ 8. Ved Skolen ansættes desuden af Byraadet, efter Forslag af Bestyreren, foreløbigen fem faste Lærere, af hvilke tre med 600 Rd., de følgende med 500 Rd. begyndende Aarsløn for 30 ugentlige Undervisningstimer. Det er som Regel de tre ældste af disse fem Lærere, der lønnes med 600 Rd. Ledighed af en Lærerplads har Bestyreren at bekendtgjøre i en Hovedavis 4 Uger før Pladsen besættes. Ingen af disse Lærere er forpligtet til at overtage flere end de nævnte 30 Timer; overtager han flere, lønnes han for disse Extratimer med 2 Mk. Timen, paa samme Maade som for Timelærerne nedenfor bestemt. Ved indtrædende Vakance ville de 100 Rd., der for Øieblikket ere tilstaaede en af de faste Lærere som Inspektør, bortfalde. Forsaavidt de nævnte Lærere ved de angivne Timeantal af 30 ikke ere tilstrækkelige til Besørgelse af Skolens hele Lærergjerning, overtages den øvrige Undervisning af Timelærere, der, ligeledes efter Bestyrerens Indstilling, ansættes af Byraadet eller paa dettes Vegne af Skoleudvalget. Timelærerne lønnes efter den for de faste Læreres Extratimer gjældende Regel, dog at der Intet fradrages for de Fridage, som Skolen giver.

§ 9. Bestyreren ansættes paa Opsigelse med 6 Maaneders foregaaende Varsel til Tjenestens Fratrædelse ved Skoleaarets Udløb; dog udfordres til saadan Opsigelse simpel Majoritet af det samlede Byraad. De faste Lærere ved Skolen ansættes ligeledes af Byraadet med en Prøvetid af 6 Maaneder og for et Aaremaal af ialt 6 Aar. Efter den Tid maa den, som Ønsker fornyet Ansættelse, atter fremsende sin Begjæring om den vakant opslaaede Plads, og kommer da i Betragtning i Lighed med enhver anden Ansøger; dog kunne Lærerne af By-

raadet opsiges med 6 Maaneders foregaaende Varsel til Tjenestens Fratrædelse ved Skoleaarets Slutning, efterat Bestyrerens Erklæring derover forud er indhentet, forudsat at Indstillingen ikke er udgaaet fra ham. En lige Ret til Opsigelse tilkommer ligeledes Lærerne, dog indrømmes endvidere enhver af disse Ret til at fratræde sin Plads paa den for ham ønskeligste Tid, naar der blot, saavidt muligt, gives Byraadet Leilighed til før hans Fratrædelse at kunne have valgt hans Efterfølger.

§ 10. **Renligholdelsen** af Skolen og dens Tiliggende, **Lokalets Opvarmning** og **Budforretninger** i Skolens Tjeneste besørages ved en af Byraadet dertil valgt **Opsynsmand**, der med Familie har Fribolig i Skolebygningen og desuden lønnes med 150 Rd. om Aaret og frit Brændsel. Byraadet eller dets Skoleudvalg kan, efter Bestyrerens Indstilling, eller naar Udvalget maatte ansee saadant nødvendigt, afskedige ham med 6 Maaneders Varsel.

§ 11. **Skolens Regnskabsvæsen**, derunder iberegnet Opkrævning af Skolepenge og Udbetaling af Skolelønningerne, besørages ved en valgt, lønnet Kasserer (Kæmmeren). Henstand med Betaling af Skolepengene kan kun Skoleudvalget give.

§ 12. **Betaling for en Elev** er 2 Rd. maanedlig i Forberedelsesklassen, 3 Rd. for 1ste Klasse og 3 Rd. 3 Mk. maanedlig for de øvrige Klasser med den sædvanlige Moderation for Sødskende.

§ 13. Saafremt Skolens økonomiske Forfatning tillader saadant, vil der aarligen af Skolens Kasse være at henlægge et Beløb af indtil 100 Rd. til Dannelse af et Reservefond for at imødegaa større Reparationer ved Skolebygningerne, der med Sikkerhed kunne forudsees.

§ 14. De nuværende 5 Fripladser (3 fra Kjøbstad og 2 fra Land) bibeholdes, og forbeholdes det da at oprette enten flere Fripladser eller nedsætte Betalingen for et vist Antal Elever.

Slagelse Byraad, den 10de Mai 1872.

P. L. Benzon. Hartnack. N. O. W. Dahl. J. Møller.
 Köbner. W. Lauritzen. Abrahamson. R. W. Nyeborg.
 P. Nielsen. C. G. Kjerulff. O. O. Meldahl.

Approberet ved Kirke- og Underviisningsministeriets Skrivelse af 27de Juni 1872, saaledes at Skoleaaret begynder den 15de August og ender den 15de Juli.

Foranstaaende Plan for Slagelse Realskole var, før der søgtes Stadfæstelse af den hos Kirke- og Underviisnings-Ministeriet, forelagt mig til Erklæring. Til nogle mere eller mindre væsentlige Ændringer, som jeg foreslog i min Erklæring (af 25de Mai), fandt Ministeriet ikke Anledning til at tage Hensyn.

Ordensregler

for

Realskolens Elever.

1. Skolebygningen aabnes $\frac{1}{4}$ Time før Underviisningens Begyndelse. Paa Veien til og fra Skolen maae Eleverne iagttage den Sømmelighed, der kræves af velopdragne Børn.

2. Ved Ankomsten til Skolen begiver enhver Elev sig til sin Klasse. Det er ham tilladt, efterat han har henlagt de medtagne Læreapparater paa rette Sted, at gaae ned paa Skolepladsen, som han da ikke maa forlade før Opringningen.

3. Om enhver Udebliven af en Elev fra Skolen paa Grund af Sygdom eller af anden gyldig Grund anmodes Elevens Forældre eller Værger snarest muelig at give Bestyreren mundtlig eller skriftlig Underretning.

4. Enhver Elev medbringer paa Skolen de Bøger og Apparater, der skulle bruges, og alle de af disse Gjenstande, paa hvilke hans Navn kan anbringes, forsynes dermed; al anden Skriven eller Malen paa dem maa ikke finde Sted.

5. Paa Skolen maae Eleverne ikke indlade sig i nogensomhelst Laanen, Bytten eller Handlen.

6. At Eleverne ved at reise sig hilse paa Lærerne eller Fremmede ved disses Indtræden i Klasseværelset, ligesom og at de staae op, naar de tiltales af en Lærer, eller, forsaavidt han ikke i Underviisningens Tarv ønsker det anderledes, under Examinationen, forudsættes som en Følge af naturlig Takt. Enhver Elev beholder i Timerne den Plads, der bliver ham anvist ved den maanedlige Omflytning, med mindre Læreren anviser ham en anden.

7. De Bøger, i hvilke Eleverne udføre eensartede skriftlige Arbejder, have eens farvede Bind. Farven opgives for hvert Fags Vedkommende af Faglæreren.

8. I enhver Klasse er efter alphabetisk Tour enhver Elev Ordensdux i Løbet af en Uge. Ordensduxen omdeler Stilebøger, Skrivebøger, Tegnebøger eller Tavler i Friminuterne før den Time, i hvilken de skulle bruges, samler dem ved Timens Slutning og afleverer dem til vedkommende Lærer eller henlægger dem i Klasseskabet; han sørger i Friminuterne ligeledes for Tilstedeværelsen af Landkort, hvis disse skulle bruges i den følgende Time, afviser Klassetavlen og forsyner den med Kridt og Svamp. — Hver Tirsdag melder han den Lærer, der begynder Dagens Underviisning, om alle Charakterbøgerne, der hver Løverdags medtages af Eleverne til Foreviisning og Underskrivning i Hjemmet, ere tilstede og forsynede med denne Underskrift.

9. I de 10 Friminuter efter hver Time begive Eleverne sig ned paa Skolepladsen uden at medtage nogensomhelst Læreapparater. I ugunstigt Veir forbliver enhver Elev i sin Klasse, med mindre han faaer særlig Nedgangstilladelse af den paa Gangen inspectionhavende Lærer. De Elever, der, ifølge Meddelelse fra Hjemmet, af Helbredshensyn ikke kunne opholde sig paa Skolepladsen i Friminuterne, begive sig i disse til en af Bestyreren anviist Klasse og ere der under en Lærers Tilsyn.

10. Ved Slutningen af hver Dags sidste Læretime maa ingen Elev forlade Skolen, før Timens Lærer, der bliver tilbage, indtil alle Eleverne have forladt Klasseværelset, ved Ordensduxens Bistand har forvissat sig om, at Værelset er i behørig Orden.

Paa foranstaaende Ordensregler, der ville findes indheftede i enhver Elevs Charakterbog, henleder jeg Forældres og Værgers Opmærksomhed, da Virkningen af Skolens Bestræbelser for at fremme god Orden hos Eleverne ganske særlig afhænger af en kraftig Støtte fra Hjemmets Side.

Skolens naturhistoriske Samling.

(Fortsættelse fra Progr. f. 1872.)

1. Pattedyr.

- 111 Cranium af Huushunden (*Canis familiaris*),
Gave fra Skolens tidligere Elev Hr. J.
Ohmeyer.
- 112 Do. af Ferskvandsodderen (*Lutra vulgaris*),
Gave fra Hr. Cand. Zabrtmann.
- 113 Do. af Hesten (*Equus Caballus*), Gave fra
Skolens tidligere Elev Hr. J. Ohmeyer.
- 114 Do. af Faaret (*Ovis Aries*), Gave af do.
- 115 Do. af en Raabuk (*Cervus Capreolus*), Gave
fra Eleven Fr. Holm.
- 116 Do. af den brune Rotte (*Mus decumanus*),
Gave fra Hr. J. Ohmeyer.
- 117 Foden af et Faar, Gave fra do.
- 118-19 Forbenet og Foden af en Hund, Gave fra
do.
- 120-21 For- og Bagbenet af en Kat, Gave fra
Eleven Fr. Holm.
- 122 Klovene af et Raadyr, Gave af do.
- 123 Foden af en Kalv, Gave fra Hr. J. Ohmeyer.
- 124 En udstoppet Spidsmuus (*Sorex araneus*),
Gave fra do.
- 125 Et udst. Pindsviin (*Erinaceus europæus*),
Gave af do.
- 126 En udst. Huusmuus (*Mus musculus*), Gave
af do.
- 127 Brudstykker af Takkerne af et Rensdyr
(*Cervus Capreolus*), Gave fra Eleven J.
Petersen; fundne ved Gravning i en
Tørvemose.
- 128 En Hareunge, som vil blive skeletteret,
Gave fra Hr. Gaardmand Ole Larsen,
Hammermøllen.

2. Fugle.

- 129-33 Cranier af endeel forskellige Fugle, Gave
fra Eleven Fr. Holm.

3. Krybdyr og Padder.

- 134 Et Glas med en Løvfrø (*Hyla viridis*) i Spiritus, Gave fra Hr. J. Ohmeyer.
- 135 Et Glas med den brune Frø (*Rana temporaria*), Gave fra do.
- 136 Et Glas med den grønne Frø (*Rana esculenta*), Gave fra do.
- 137 Et Glas med den brogede Tudse (*Bufo viridis*), Gave fra do.
- 138 Et Glas med Frølarver paa forskjellige Udviklingstrin, Gave fra do.
- 139 Et Glas med den alm. Snog (*Trepidonotus natrix*), Gave fra Elev B. Bentzen.
- 140 Et Glas med Staalormen (*Anguis fragilis*), Gave fra Elev Fr. Holm.
- 141 Et Stykke Hornplade af Karetten (*Chelona imbricata*), Gave fra Hr. J. Ohmeyer.

4. Fiske.

- 142 Den plettede Lumpenus (*Lumpenus maculatus*), Gave fra Hr. Materialist, Cand. pharm. Povlsen i Slagelse.
- 143 Den alm. Støkker eller Hestmakrel (*Caraux trachurus*); kjøbt.
- 144 To Karudser (*Cyprinus Carassius*), Gave fra Elev C. Havlykke.

5. Planteriget.

Nogle Frøe af Elphenbeensplanten (*Phytelephas*); Gaver fra Hr. Toldforvalter Lauritzen og Hr. J. Ohmeyer.

Nogle Kapsler af Bomuldsplanten (*Gossypium*); Gave fra Hr. Kjøbmand Hjorth.

4 Maiskolber, Gave fra Elev H. Bech.

En Fyrsvamp (*Polyporus fomentarius*); kjøbt.

Til Opbevarelse for flere af Samlingens Gjenstande ere i Aarets Løb adskillige Glas anskaffede. Som det sees af ovenstaaende Fortegnelse, ere alle de nye Nummere paa to nær Gaver, for hvilke Skolen herved bringer Giverne sin Tak.

Skolefterretninger.

Fra Midten af Juni til Midten af Juli 1872 var Hr. Christensen ved Deeltagelse i Leirøvelserne afholdt fra sin Lærergjerning. Ligesom i 1870 og 1871 (under afdøde Lærer Lunds og Hr. Cand. Bertelsens Sygdom) overtog jeg ogsaa under denne tredie Vacance lige før og under Examen Underviisningen og Examinationen i Naturlære og Chemie i Afgangsklassen. Hr. Christensens øvrige Timer besørgedes midlertidig af Hr. Cand. phil. Seminarist Th. Børresen. Efter Sommerferien gjenoptog Hr. Christensen Arbejdet og vedblev i sin Virksomhed her ved Skolen indtil Udgangen af November, da han tiltraadte et Lærerembede ved Odense Borgerskole. Om det saaledes ledigtblevne Embede indkom Ansøgninger fra 8 Candidater, af hvilke jeg 22 November indstillede tre til Byraadets Valg. Den ene af dem meddeelte mig imidlertid kort efter, at han traadte tilbage. Af de to andre valgte Byraadet 5 December Hr. Seminarist Edvard Zeuthen, der netop var i Færd med Afslutningen af sin Deeltagelse paa det 2¹/₂aarige Cursus for begavede Seminarister. Paa Grund heraf var Hr. Zeuthen, hvem jeg, et Par Uger efter at have modtaget og gjengjældt Hr. Christensens Farvel, 16 December bød Skolens Velkommen, med Ønsket om en frugtbar og ikke altfor kortvarig Virksomhed af ham i dens Tjeneste, i Tiden 9—14 December og 7—25 Januar hindret i at besørge Underviisningen, som min Søn, Student J. P. F. D. Dahl, da overtog for ham.

Ligesom jeg bringer Hr. Christensen Skolens hjerteligste Tak for den Dygtighed og Nidkjerhed, den Personlighedens Varme, hvorved han i rigt Maal vandt sine Medarbejderes og Elevers Tillid og Hengivenhed i en Gjærning, hvis Afbrydelse kun uafviselige økonomiske Hensyn gjorde ham ønskelig, saaledes modtage ogsaa Hr. Børresen og min Søn

Skolens bedste Tak for den fortrinlige Hjælp, som de i korte, men besværlige Tidsrum ydede mig og mine Medlærere!

Om den ved A. Thiesens Dimission ledigblevne Friplads for en udenbyes Elev indkom kun een Ansøgning, nemlig fra Elev af 4 Kl. A Peter Edvard Bluhme, hvem Byraadet tilstod den, ligesom det senere, 6 Februar, tilstod Elev af Forberedelsesklassen Sven Bo Lassen en extraordinær Friplads.

En af mig 5 Mai 1872 søgt og af Skoleudvalget indrømmet Tilladelse til fra Skolens Bogsamling at lade Bøger, som jeg maatte finde passende dertil, gaae over i Elevernes Bogsamling har ikke lidet bidraget til Forøgelse af den sidste Samling, der ogsaa ved Indkjøb og ved Gaver, for hvilke jeg herved takker, fra Eleverne Fr. Lassen, V. Trock, Herman og Hjalmar Schultz, H. Lindemann, B. Bentzen, H. Bech, O. Nyeborg, J. Beck, C. Havlykke, V. Petersen, P. Billenstein, E. Schrøder, C. Hagen, H. Werner og P. Schou er voxet saaledes, at den nu (i Mai) i Alt tæller 706 Bind. — En Fortegnelse over Samlingens Bøger Nr. 1—700 er trykt særskilt til Lettelse for Elevernes og deres Værgers Valg af de Bøger, der ønskes laante. — Antallet af de Bøger, der i det forløbne Skoleaar ere blevne udlaante til Eleverne, har været 1438 (180 til 4 A, 203 til 4 B, 208 til 3 A, 307 til 3 B, 375 til 2 A, 90 til 2 B og 75 til 1 Kl.); Medlemmernes Antal 47 (i de nævnte Klasser henholdsvis 6, 6, 6, 8, 12, 5, 4).

Efterat 26 af Realskolens Elever i Skoleaarets Begyndelse havde deeltaget i Riffelskydnings-Øvelserne, fandt Skolens Kapskydning Sted 29 September, samtidig med Kapskydningen for Slagelse Skyttekreds, af hvilken den danner en særskilt De-

ling (s. Progr. for 1870). Ved Riffelskydningen (Miniériffel), i hvilken enhver af Eleverne gjorde 5 Skud paa 200 Alens Afstand, om Præmier, udsatte af Skoleudvalget, Lærerne, Eleverne og flere Velyndere af Skolen, vandtes

1ste Præmie, en Kuffert, af Laurits Christian Poul Peytz (13 Points);

2den Præmie, en Feltflaske, af Hans Emil Christian Kiersgaard (12 P.);

3die Præmie, et Krudtmaal, af Ernst Diderik Christian Vilhelm Drechsel (12 P.);

4de Præmie, en Kniv, af Johannes Andreas Henckel Bachmann (9 P.);

5te Præmie, Schillers Værker, af Carl Christian Jensen (8 P.);

6te Præmie, Musæusses Folkeæventyr, af Vilhelm Helmuth Rasmussen.

Ved Kapskydningen med Salonbøsse, 25 Skridts Afstand, vandtes desuden Smaapræmier af følgende:

i 3 Kl. A: C. Kierulff (24 Points), V. Schrøder (14 P.), H. Ohmeyer (12 P.);

i 3 Kl. B (1 Elev af 4 Kl. B): M. Petersen (16 P.), H. Bech (15 P.), B. Bentzen (10 P.), N. Peytz (8 P.);

i 2 Kl. A: A. Lindbach (24 P.), C. Hagen (13 P.), G. Liisberg (10 P.).

Ved eet af Skyttekredsens Kapløb efter Skydningen vandtes en Præmie (en Pistol) af

Laurids Jacob Jansen Vørsøe (4 Kl. A).

I Alt deeltoge 48 af Realskolens Elever i Skydeprøven.

Ogsaa Øvelserne i Geværgreb og militære Evolutioner afsluttedes i Eftersommeren med en Prøve i Overværelse af Byens militære Autoriteter.

Forud for min Indmeldelse til Ministeriet af de Elever, der agtes dimitterede i Aar, afholdt Skolen 18—23 April en Prøve for Aspiranterne; kun de af dem, der bestode denne Prøve, ville blive stededede til den forestaaende Afgangsprøve. De Herrer Dr. Ditlevsen og Dr. Winther viste Sko-

len den Velvillie at fungere som Censorer i flere af Fagene. 11 Elever ville i Aar blive underkastede Realafgangsprøven; 1 Elev af Afgangsklassen, der privat er bleven underviist i Latin og Græsk, dimitteres til 4de Klasses Hovedexamen for Studerende af den sproglig-historiske Retning ved Sorø Akademies Skole. — Skolens Halvaarsprøve, der sædvanlig afholdes umiddelbart før Julen, lod jeg, efter Samraad med mine Medlærere, bortfalde i dette Skoleaar.

Den mundtlige Deel af Realafgangsprøven her ved Skolen vil Hr. Docent Dr. philos. H. G. Zeuthen overvære som Examenscommissær.

Den 30 Mai gjorde Skolen en Skovtour til Selchausdals Skov, paa Vogne, der velvillig vare stillede til Disposition af Borgere fra By og Omegn.

Hr. Tegnelærer Just Hansen har viist Skolen den Velvillie at fortsætte sin kunstneriske Udsmykning af vort Skolelocale, idet han i dette Foraar over otte af Skolens Døre har tegnet Brystbilleder af Mænd — Øhlenschläger, Thorvaldsen, H. C. Ørsted, Rask, Holberg, Ingemann, Allen og Newton — om hvis Betydning for det aandelige Liv vi, Ældre som Yngre, have godt af at mindes ogsaa igjennem Kunstens Sprog. Jeg vilde ønske, at det noget flygtige Stof, hvormed disse smagfulde og karakteristiske Tegninger ere udførte, lod sig binde saaledes, at Skolen længe kunde bære denne Prydelse og dermed et synligt Vidne om, hvad den skylder Hr. Hansens Kjærlighed og Snille.

Naar jeg blandt Skoletildragelserne i det forløbne Aar nævner den Sølvbryllupsfest, som det forundtes min Hustru og mig at fejre den 10 November, da er det fordi mine Medlærere og Elever og ikke faae af Skolens Velyndere ved uforglem-

melige Venskabsbeviser udvidede Familiefestens Kreds, og fordi Udtalelsen af min og min Families inderlige Taknemlighed for al den Velvillie og Kjærlighed, der herved vist os, er mig en dyrebær Pligt, som jeg ikke kunde svigte uden at svigte det Inderste i Lærekaldets Opgave.

Skolens Læseplan og Aarsarbeide.

Forberedelsesklassen.

Børnene optages i denne Klasse helst i Sex-aarsalderen, ogsaa aldeles uden Forkundskaber.

Til dansk Læsning er brugt Matzens danske Læsebog for de lavere Klasser og Læsebog for de første Begyndere af „en gammel Skolemand“; enkelte af Versene ere lærte udenad. Daglig Hjemmestiil; Afskrift efter Bogen. Ved Fortælling og Santale stræber man at vække Børnenes Sands og udvide deres Forestillingskreds i forskjellig Retning. I Skrivning læres foreløbig kun eet Alphabet (det engelske); Eleverne maae for at opflyttes være komne saa vidt, at de kunne skrive læselig Sammenskrift. I Regning Addition og Subtraction med ubenævnte Tal paa Tavle; de tilsvarende Tabeller ere lærte i smaae Lectier. Hyppig Hovedregning. I Sang er lært Text og Melodie til en Deel lette Børnesange. I Tegning Øvelser paa Tavle efter Lærerens Fortegning paa den store Tavle To Timer ugentlig Legemsøvelser (ligesaa i de øvrige Klasser).

Første Klasse.

I denne Klasse begyndes Bibelhistorie, Tydsk, Geographie og Naturhistorie. I Tydsk befæstes reen Udtale ved Chorlæsning, naar Lectien gives for. Det overholdes ved Fa-

gene til Udenadlæren, at Læreren fortæller næste Dags Lectie, uafhængig af Lærebogens Ord og med saadanne Tilføielser, som tjene til at gjøre Indholdet ret anskueligt. Naturhistorie læres uden Bog, saaledes at Læreren til Foreviisningen af naturhistoriske Billeder knytter Forklaringer og Fortællinger, som næste Gang gjængives af Eleverne.

I Bibelhistorie er læst efter Balslev det gamle Testament indtil det babylonske Fangenskab. I Dansk er gjennemlæst Størstedelen af Matzens Læsebog, 2 Deel; i Forbindelse hermed Staveøvelser; Taledelene gjennemgaaede mundtlig; 20 Digte ere lærte udenad efter Krossings poetiske Læseb., 1 Deel; dansk Dictat to Gange ugentlig, deels med deels uden Forberedelse. I Tydsk er læst af Listovs Elementarbog S. 1—20. I Historie er mundtlig fortalt og gjængivet enkelte Stykker af Danmarkshistorien, især af Gudelæren og Sagnhistorien. I Geographie er efter Rimest. Lærebog for Borger- og Almueskoler Danmark gjennemgaaet, samt en Oversigt over Europa og over Jordan, med Benyttelse af Globus. I Naturhistorie efter mundtlig Gjennemgang og Foreviisning af Billeder: Pattedyrene, Fuglene. I Regning de fire Regningsarter med ubenævnte Tal; Hovedregning og Tabel. Sang i Forening med Forberedelsesklassen (s. o.). Skrivning, som i de følgende Klasser, efter Lærerens Forskrift i Skrivebøgerne. Tegning efter Helsteds Tegnebog; hver tredie Gang efter Lærerens Fortegning paa Skoletavlen.

Anden Klasse B.

Af nye Fag optages her: Engelsk og Musiklære. Hvad der ved forrige Klasse er bemærket om Lectiernes Gjennemgang med Chorlæsning og Fortælling, finder ogsaa Sted her og i den følgende Klasse.

I Religion er lært af Angers Bibelhistorie: forfra til Rigets Deling; nogle Psalmer. I Dansk er Matzens Læsebog, 2 Deel, benyttet til Læseøvelser og Analyse; det Væsentligste af Sproglæren efter Svendsens Schema; 2 Gange ugentlig Dictat,

som gennemsees paa Skolen, saaledes at Læreren sætter Mærke ved Feilene, der rettes af Eleverne selv. I Tydsk af Listovs Elementarbog Side 16 til 74, efter Beissels tydske Grammatik er læst Artiklen, Adjectiverne, Pronominerne, Præpositionerne og den regelmæssige Conjugation. I Engelsk er gennemgaaet Listovs Ledetraad 48 Stkr.; de danske Stykker ere baade mundtlig og skriftlig oversatte paa Engelsk, hvorved Hjelpeverberne, den regelmæssige Conjugation og enkelte Klasser af Pronominerne ere hyppig gennemgaaede. I Historie efter Barfods mindre Lærebog i Danmarks Historie forfra til Christian den 3die. I Geographie efter Rimestads Lærebog for Borger- og Almueskoler fra Europa til Afrika. I Naturhistorie efter Feddersens Naturens Bog: Pattedyrene, Fuglene, Krybdyrene og Padderne. Skolens Naturaliesamling og Afbildninger benyttes flittig her som ved den hele naturhistoriske Underviisning. I Regning benævnte Tal, samt Reguladetri i lette Exempler; Tabel og Hovedregning. I Musyklære det Væsentligste af Bulls kortfattet Musyklære; en Deel Sange, efter Berggreens tostemmige Sange, i Forbindelse med 3die og 4de Kl.; sammen med 2den Kl. A deels eenstemmig, deels tostemmig Sang. I Tegning Fortsættelse af Helsted, eller efter Læreren Fortegning paa den store Tavle.

Anden Klasse A.

Her optages af Nyt Fransk.

I Religion af Angers Bibelhistorie forfra til Rigets Deling. I Dansk 6 Digte lærte udenad efter Krossings poet. Læsebog, 2den Deel; Svendsens Schema, udvidet ved mundtlige Meddelelser; Matzeus Lærebog, 3die Deel, er benyttet til Læseøvelser og Analyse. I Tydsk af Rungs Læsebog for de lavere Kl. S. 1—48, af Beissels tydske Grammatik som i forrige Klasse, desuden uregelmæssige Verber. I Engelsk Listovs Ledetraad fra Stykke 48 (Blandede Øvelser) Bogen ud. I Fransk Ploetzes Syllabaire français til St. 70. I Historie efter Barfods mindre Lærebog i Danmarks Historie fra Christian d. 3die indtil Christian d. 7de. I Geo-

graphie Europa til den græsk-tyrkiske Halvø, efter Rimestads mindre Lærebog. I Naturhistorie, efter Feddersens Naturens Bog, Fiske, Leddyr og Bløddyr, samt Plantelære uden Benyttelse af nogen Bog. I Regning Reguladetri; Tabel og Hovedregning. I Musyklære en noget udvidet Gjentakelse af Bulls Musyklære; Samsang efter Berggreens tostemmige Sange, som i 2 B. Tegning Fortsættelse fra forrige Klasse.

Tredie Klasse B.

Her optages af Nyt Arithmetik, Plantelære og geometrisk Tegning

I Religion er efter Angers Udt. lært Jesu Lignelser til Pauli Missionsreiser; Katechismens væsentligste Stykker efter Balslev; efter Hammerichs „100 Psalmer“ flere Psalmer lærte udenad. I Dansk er efter Bojesens Grammatik Formlæren gennemgaaet; Oplæsning og Analyse af Matzens danske Læsebog 3. Deel; flere Digte ere lærte udenad; Stii 2 Gange om Ugen, bestaaende i Gjengivelse af noget Fortalt, lettere Fortællinger og Beskrivelser, afvexlende med Dictat; Forelæsning af danske Værker. I Tydsk af Rungs Læsebog for de lavere Klasser S. 42—162, Bøiningsformerne heelt gennemgaaede; een Stii ugentlig efter Jürses og Rungs Materialier. I Engelsk Listovs Ledetraad, 2. Afdel.; Grammatik efter Rossing. I Fransk Ploetzes Syllabaire fra St. 72 og ud; Ingerslevs Grammatik: Verber, Pronominer og Talord. I Historie den gamle Historie indtil Pompeius og Cæsar efter Blochs Lærebog i Historie. I Geographie efter Rimestads mindre Geogr. fra den græsk-tyrkiske Halvø til Amerika. I Naturhistorie Pattedyrene, Fuglene, efter Feddersens større Naturhistorie, samt, efter Strøms Planterigets Naturhistorie, forfra til de Heelkronede. I Arithmetik efter Steens elementære Arithmetik de fire Regningsarter, Decimalbrøk, Quadratroddragning, lette Ligninger af første Grad. I Regning Brøkrekning, Hovedregning. Samsang efter Berggreens tostemmige Sange, sammen med 2den og 4de Kl.

Tegning, ogsaa geometrisk af og til, og Perspektivtegning i denne og de følgende Klasser.

Tredie Klasse A.

Af Nyt optages her Geometrie og Naturlære.

I Religion som i 3 B. I Dansk Oplæsning af Matzens danske Læsebog 3 Deel. Det Væsentligste af Sætningslæren efter Høyers Grammatik. En Stiil og en Dictat om Ugen. Oplæsning af danske Forfatteres Værker. I Tydsk af Hjorts Læsebogs prosaiske Deel S. 1—52; efter Beissels Grammatik Formlæren repeteret; Stiil een Gang ugentlig. I Engelsk af Listovs Læsestykker og Stileøvelser 1 Afdl.; Stiil efter Samme; Grammatik efter Rosings engelske Grammatik. I Fransk Gegersens Læsebog efter Ahn, 2det Cursus til Stykke 81; en Deel af Formlæren efter Ingerslevs fr. Grammatik. I Historie Oldtidens Historie efter Blochs Lærebog i Historie. I Geographie efter Rimestads mindre Geogr. fra Sydeuropa til Sydamerika. I Naturhistorie Krybdyr, Padder, Fiske og Leddyr efter Feddersens Dyrerigets Naturhistorie og efter Strøms Planterigets Naturhistorie de Heelkronede og kronløse tofrøbladede Planter, de eenfrøbladede og nøgenfrøede Planter. I Naturlære er der ved Forsøg og Forklaringer givet et Indblik i enkelte Naturlove. I Arithmetik Steens elementære Arithmetik heelt igjennem; det Vigtigste af Læren om Potents; Ligninger af 1ste Grad med een Ubekjendt. I Geometrie Mundts Lærebog indtil Artikel 204; skriftlige matematiske Øvelser. I Regning omvendt og sammensat Reguladetri; Cours- og Procentregning; Hovedregning. Sang i Forening med 3 Kl. B (s. o.). Tegning, meest geometrisk.

Fjerde Klasse B.

I Religion Jesu Bjergprædiken og en Deel af Lucas Evangelium gjennemgaaet i Bibellæsnings-timer. I Dansk Stile til Øvelse deels i Gjen-givelse af noget i Skolen Læst, deels i selvstæn-

digere Tankeudvikling; efter Hammerichs danske Læsestykker: Ingemans og Øhlenschlægers Levnedsløb; Forelæsning af danske Digteres Værker; Oplæsning og Analyse. I Tydsk Schillers Jungfrau von Orleans; det Vigtigste af Syntaxen efter Simonsens Grammatik; Stile med tilhørende Omstile. I Engelsk Listovs Udvalg af engelske Forfatters Skrifter 1 Hefte; Rosings Grammatik; Stile efter Listovs Stiløvelser. I Fransk Fistaines Lectures variées S. 15—33, 58—94, 187—210, 226—241, 270—287. Formlæren efter Ingerslevs Grammatik. I Historie Oldtidens samt Middelalderens Historie indtil de nordiske Riger efter Blochs Lærebog. I Geographie Størstedelen af Rimestads mindre Geographie. I Naturhistorie Leddyr og Bløddyr efter Feddersens Dyrerigets Naturhistorie; Heelkronede, Samdækkede, Tretalsplanterne og de blomsterløse Planter efter Petits Botanik. Plantelæren gennemgaaes i Sommermaanederne, da der haves levende Planter; oftere botaniske Excursioner. I Naturlære Ligevægtslæren og Varmelæren efter Holtens Lærebog. I Arithmetik Steens Elementær Algebra til Logarithmer; Ligninger af 1ste og 2den Grad, Rækker. I Geometrie Mundts Lærebog indtil Chorders Beregning; jævnlig skriftlige Opgaver. I Regning sammensat Reguladetri, Delings- og Blandingsregning, Procent- og almindelig Handelsregning; Hovedregning. Samsang efter Bergreens tostemmige Sange, sammen med 2den og 3die Klasse. Tegning, deels Frihaandstegning efter Gibsafstøbninger, deels geometrisk (Projectionstegning).

Fjerde Klasse A.

Denne Klasse afsluttes med Real-Afgangsprøven („den strengere Grad“). Lavalderen ved Udgangen er 15 Aar. Af Nyt optages Svensk og Chemie.

I Religion det Samme som 4de Kl. B. I Dansk Stile vekselsvis med Gjengivelsens, Selvtænkningens og Indbildningskraftens Udvikling som Hovedformaal. Af og til Opgaver besvarede i Foredrag for og Samtale med Eleverne. Oplæsning af danske Værker. I Svensk nogle af Hammerichs

„Læsestykker“. I Tydsk repeteret (deelviis ogsaa første Gang læst) Hjorts Læsebog Side 1—94, Schillers Wilhelm Tell og Jungfrau von Orleans; Simonsens Grammatik; Stile sædvanlig hver Uge. I Engelsk Listovs Udvalg af engelske Forfattere, 1ste og 2det Hefte; Rosings Grammatik; Stile sædvanlig hver Uge. I Fransk Fistaines Læsebog S. 58—79, 287—364; Ingerslevs Grammatik, med Forbigaaelse af enkelte Stykker af Syntaxen. I Historie Kofods fragmentariske Lærebog; Barfods Danmarks-historie. Oldtidens Historie er lært efter Blochs Lærebog i Historie. I Geographie Rimestads mindre Lærebog. I Naturhistorie Feddersens Dyrerigets Naturhistorie, Botanik efter Petits Lærebog; af og til Excursioner. I Naturlære Holtens Lærebog m. Undt. af enkelte Partier; Johnstrups „De chemiske Grundstoffer“. I Arithmetik og Geometrie det krævede Cursus henholdsviis efter Steens og Mundts Lærebøger; nogle Tilføielser og Ændringer skriftlig meddeelte; jævnlig skriftlig Løsning af Opgaver. I Regning allehaande praktiske Opgaver. Samsang efter Berggreens tostemmige Sange (indtil Nytaar). Tegning, deels Frihaands-tegning efter Gibsafstøbninger, deels geometrisk (Projectionstegning).

Skolens Prøver, Fagdeling, Klassedeling og Læremidler.

Til den ifjor afholdte Real-Afgangsprøve her ved Skolen var Docent Dr. phil. S. Heegaard ministerielt beskikket som Examenscommissær. Den skriftlige Prøve fandt Sted 15, 17, 18 og 19 Juni, Form. 8—12 og Efterm. 4—8; den mundtlige 4, 5 og 6 Juli: i Fransk (overhørende Lærer: Hr. Rosendahl; Meddommere: Dr. Heegaard og Bestyreren); Engelsk (Hr. Rosendahl; Overlærer Hoffman og Hr. Garben); Tydsk (Hr. Garben; Dr. Heegaard og Hr. Lassen); Historie (Hr. Toepfer; Pastor Branner og Hr. Lassen); Geographie (Hr. Garben; Pastor Branner og Hr. Lassen); Naturhistorie (Hr. Toepfer; Dr. Ditlevsen og Hr. Rosendahl); Naturlære (Bestyreren; Bankbogholder Beck og Hr. Toepfer); Arithmetik og Geometrie (Bestyreren; Bankbogholder Beck, Hr. Toepfer og Hr. J. Hansen). Udarbejdelseerne i Modersmaalet bedømtes af Bestyreren, Dr. Viborg og Hr. Lassen; Frihaandstegning og Skrivning af Hr. J. Hansen, Toldforvalter V. Lauritzen og Hr. Lassen.

Til denne Prøve stedtes:

1. Peter Henrik Herløv, Søn af afdøde Snedker Herløv i Slagelse, født 5 Marts 1856, indkommen i Skolen i Juli 1870;

2. Johan Albert Jensen, Søn af Hr. Kjøbmand A. Jensen i Slagelse, født 22 December 1856, indkommen i Skolen i Marts 1863;

3. Alfred Carl Petersen, Søn af Hr. Kjøbmand Petersen i Svinninge, født 15 September 1855, indkommen i Skolen i Januar 1868;

4. Einar Jonas Christian Richter, Søn af Hr. Pastor Richter i Slagelse, født 6 April 1855, indkommen i Skolen i October 1862;

5. Arthur Marius Thiesen, Søn af Hr. Gartner Thiesen paa Valbygaard, født 5 Mai 1857, indkommen i Skolen i August 1864;

6. Carl Frederik Stub Troeck, Søn af Hr. Forpagter Troeck paa Kragerupgaard, født 10 Juli 1855, indkommen i Skolen i August 1862.

Udfaldet var følgende:

	Modersmaalet.	Tydk.	Engelsk.	Fransk.	Historie.	Geographie.	Naturhistorie.	Naturlære.	Aritmetik og prakt. Regning.	Geometrie og geom. Tegning.	Skrivning og Frihaandstegn.	Points.
P. H. Herlov	mg	gg	gg	mg	mg	mg	mg	g	tg	g	mg	65
J. A. Jensen	tg	tg	g	tg	ml	mg	g	mg	g	gg	mg	37
A. C. Petersen	gg	gg	g	g	g	g	tg	g	g	ug	ug	52
E. J. C. Richter	mg	mg	g	mg	ug	ug	mg	mg	mg	mg	ug	78
A. M. Thiesen	mg	g	mg	g	mg	ug	mg	mg	ug	mg	mg	75
C. F. S. Troeck	tg	tg	tg	g	g	mg	g	g	mg	mg	mg	51

Herefter afgik disse 6 Elever fra Skolen, de 5 af dem med Beviis for fuldstændig Afgangsprøve, A. C. Petersen med Beviis for partiel Afgangsprøve, idet han fritoges for Prøve i Fransk og i tydk og engelsk Stiil.

Opgaverne til den skriftlige Prøve vare:

I Modersmaalet:

I. Bunden Opgave:

At beskrive Forbindelsen imellem Nordsøen og Østersøen.

II. Fri Opgave:

Har Mennesket Pligter med Hensyn til dets (sit) eget Legeme?

I Tydk:

Det er bekjendt, at man pleier at kalde Slutningen af det femtende Aarhundrede de store geographiske Opdagelsers Periode, fordi Kundskaben om Verden og dens Lande da i kort Tid blev overordentlig udvidet.¹ Imellem de Mænd, der herved udmærkede sig og vandt et berømt Navn, kan Ingen foretrakkes for Christopher Columbus, Opdageren af Amerika. Denne Mand var født i Genua; men da han hverken i sit Hjem eller andensteds havde fundet Hjælp og Understøttelse, drog han til Spanien, hvor Dronning Isabella og Kong Ferdinand gjorde ham det muligt at foretage den Opdagelsesreise, hvortil han havde udkastet Planen, idet de udrustede tre smaa Skibe og gave ham Commandoen² over dem. Han opdagede St. Domingo og andre vestindiske Øer og naaede Kysten af Fastlandet. Men han blev i Spanien

¹ udvide, erweitern. ² Commando, Befehl.

behandlet utaknemmeligt, anklagedes og kastedes i Fængsel og døde tilsidst fattig og forladt.

I Engelsk:

Da Edvard den Tredie, Konge af England, efter en lang Beleiring havde indtaget Calais, som dengang tilhørte Engländerne, men havde gjort Oprør, befalede han, forbitret over Frafalddet¹ og den langvarige Modstand, at sex af de meest anselige Borgere skulde henrettes², idet han overlod Indbyggerne at vælge Offrene³ og fremstille dem for ham. Da Beboerne, slagne af Skræk, vægrede sig ved at gjøre et Valg, tilbød Eustace de St. Pierre, en Borger af første Rang, som havde taget stor Deel i Byens Forsvar, sig selv til at være een af de sex. Dette Høisind⁴ vakte saadan Beundring, at fem andre fulgte hans Exempel. Disse 6 Mænd førtes barfodede, med Strikker⁵ om Halsen, til Kongen, overrakte ham Stadens Nøgler og ventede deres Skjæbne. Men da den engelske Dronning blev underrettet om deres heltmodige Opførsel, kastede hun sig for Kongens Fødder, idet hun bad ham benaade dem, og Kongen gav efter for hendes Bønner og for den Beundring, som han selv ikke kunde negte⁶ de brave Mænd.

¹ Frafaldd, insurrection. ² henrette, put to death. ³ Offer, victims. ⁴ Høisind, generosity. ⁵ Strikke, halter. ⁶ negte, refuse.

I Arithmetik:

I en Sparekasse, der beregner $4\frac{1}{2}$ Procent heelaarlig Rente, have A og B indskudt Kapitaler, der voxe ved Rente og Rentes Rente. A har gjort 3 Indskud, nemlig 100 Rd. for 40 Aar siden, 200 Rd. for 25 Aar siden, og 400 Rd. for 10 Aar siden. B har kun gjort eet Indskud, nemlig 500 Rd. Naar nu begge Kapitaler for Øieblikket have naact samme Størrelse, hvor længe har da B's Kapital staaet?

I Regning:

En Mand kjøber 1000 Tdr. Korn, som han bortsender tilsøes. Hans samlede Udgift udgjør 5 Rd. 38 Sk. for Tønden. 7 Procent af Ladningen kastes overbord i en Storm. 27 Procent af Ladningen forringes ved Søskade og sælges med 26 Procent Tab. 46 Procent af Ladningen sælges med 22 Procent Vinding. Resten af Ladningen sælges med $19\frac{1}{2}$ Procent Vinding. Hvor mange Procent vinder han paa det hele Foretagende?

I Geometrie:

I en retvinklet Trekant ere Katheterne a og b. Derforlanges Siden s af en ligesidet Trekant af samme Indhold. Til Exempel sættes a = 333 Fod, b = 148 Fod. Siden s forlanges i Fod med 2 Decimaler.

I geometrisk Tegning:

Man tegner først en retvinklet og ligebeinet Trekant. Denne forvandles ved geometrisk Construction til en ligesidet Trekant af samme Indhold.

I efterstaaende Liste over Lærefagenes Fordeling staae de for to paa hinanden følgende Klasser særlige Timer paa begge Sider af de fælles:

	4 Kl.		3 Kl.		2den Kl.		1 Kl.	Forb. Kl.
	A	B	A	B	A	B		
Religion og Bibelh.	1		2		1	1	1	2
Modersmaalet . .	3	3	3	3	5	5	4	6 2
Tydsk	3	3	4	3	3	3	1	
Engelsk	3	2	3	3	3	3		
Fransk	3	3	3	4	4			
Historie	3	3	2	2	2	2		
Geographie	2	2	2	2	2	2		
Naturhistorie . . .	3	2	2	2	2	2	1	
Naturlære	3	3						
Mathematik	5	5	4	3				
Regning	2	2	3	3	3	4		5
Skrivning	1	1	2	2	2	1		5
Tegning	3	2	2	2	2	2		2
Musiklære og Sang	1*		1		1	1		2
Gymnastik	2*		2*		2			2
	38	35	35	34	34	32	30	24

Een af Gymnastiktimerne (*) anvendtes til militære Øvelser for 3 og 4 Kl. i Fællig; een af Musiktimerne (*) til Samsang. — I Alt 224 Lærertimer, 262 Elevtimer. — Som sædvanlig ere navnlig i 4 Kl. A adskillige Ændringer af Timeplanen foretagne fra Nytaar af.

Antallet af Skolens Elever er (25 Mai) 105; i Aarets Løb ere indkomne 20, udgaaede 12, foruden de 6, som underkastede sig Afgangsprøven. Af de 12 udgaaede afgik 1 (fra 3 B, ved Confirmationen) til et Haandværk, 1 (fra 2 B) til privat Underviisning, 3 (fra 1 Kl. og 4 A) til andre Skoler, 6 (fra Forbekl., 1 Kl., 2 A, 3 B og 3 A) paa Grund af Forældrenes eller Værgernes Fraflytning fra By eller Omegn, 1, der senere er indkommen i Skolen igjen, kun midlertidig paa Grund af Sygdom i en længere Tid.

Eleverne ere fordeelte i følgende 8 Klasser:

4de Klasse A	med	13	Elever.	
—	—	B	—	11
3die	—	A	—	11
—	—	B	—	15
2den	—	A	—	14
—	—	B	—	16
1ste	—	—	—	15
Forberedelseskl.				10

Af disse ere 26 Udenbyes.

Mellem Lærerne er Underviisningen saaledes fordeelt:

- Cand. mag. Fr. Dahl, Skolens Bestyrer, underviser i Modersmaalet i 4 Kl. A., i Mathematik i 4 og 3 Kl.; 20 Timer ugentlig;
- Hr. Organist, Lieutenant V. Dahl i Musikkære og Sang i alle Kl.; 7 Timer ugentlig;
- Hr. Cand. theol. H. Garben i Religion i 1 Kl., i Geographie i 4, 3 og 2 Kl., i Tydsk i hele Skolen; 34 Timer ugentlig; deeltager i det daglige Tilsyn;
- Hr. P. Hagen i Gymnastik gennem hele Skolen; 7 Timer ugentlig;
- Hr. Maler, Danebrogsmænd J. Hansen i Tegning gennem alle Kl.; 12 Timer ugentlig;
- Hr. Cand. theol. E. Lassen i Modersmaalet i 2, 1 Kl. og Forberedelsesklassen, i Historie og Geographie i 1 Kl., i Skrivning gennem alle Kl.; 37 Timer ugentlig;
- Hr. Cand. philos. H. Rosendahl i Engelsk og Fransk gennem alle Kl.; 34 Timer ugentlig;
- Hr. Seminarist P. A. E. Toepfer i Historie og Naturhistorie gennem alle Kl., i Regning i 1 Kl. og Forberedelsesklassen; 36 Timer ugentlig;
- Hr. Seminarist E. Zeuthen i Religion i 4 og 3 Kl., i Naturlære i 4 Kl., i Dansk i 4 Kl. B og 3 Kl., i Regning i 4, 3 og 2 Kl.; 37 Timer ugentlig.
-

Næste Aar bruges i

Forberedelsesklassen: Læsebog af „en gammel Skolemand“ ved Holbech og Matzen. Anden Deel. For de første Begyndere: Chr. Winthers Abcbog. Lunds Regnetabel. En Charakterbog.

Første Klasse: J. Pios danske Læsebog for de lavere Klasser. Krossings poetiske Læsebog, 1 Deel. Listovs tyske Elementarbob (1864). Balslevs Bibelhistorie. Hammerich: 100 Psalmer. Rimestads geographiske Lærebog for Borger- og Almueskoler. Et Atlas (helst Erslevs mindre). Helsteds Tegnebob, 1 Hefte. Lunds Regnetabel. En Charakterbob.

Anden Klasse B: Pios danske Læsebog for de lavere Klasser. Svendsens Schema til den danske Sproglære. Listovs tyske Elementarbob. Beissels tyske Grammatik. Angers Udtog af Bibelhistorien. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus. Hammerich: 100 Psalmer. Rimestads geographiske Lærebog for Borger- og Almueskoler. Feddersens Naturens Bob I. Nissens Fædrelandshistorie. Et Atlas (helst Erslevs mindre). C. Bulls kortfattet Musiklære. Berggreens tostemmige Sange, 3 Hefte. Bokkenheusers Regnebob for Begyndere. Lunds Regnetabel Helsteds Tegnebob, 2 Hefte. En Charakterbob.

Anden Klasse A: Vinkel Horns danske Læsebob. Krossings poetiske Læsebob, 2 Deel. Svendsens Schema til den danske Sproglære. Rungs tyske Læsebob for de lavere Klasser. Beissels tyske Grammatik. Listovs engelske Ledetraad, 1 Afd. Rosings engelske Grammatik. Jungs franske Læsebob for Begyndere. Angers Udtog af Bibelhistorien. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus. Hammerich: 100 Psalmer. Barfods Danmarkshistorie. Rimestads mindre Geographie. Et Atlas. Feddersens Naturens Bob I. C. Bulls kortf. Musiklære. Berggreens tostemmige Sange, 3 Hefte. Bokkenheusers Regnebob for Mellemkl. Fortsættelse af Helsteds Tegnehefter. En Charakterbob.

Tredie Klasse B: Matzens danske Læsebob, 3 Deel. Krossings poetiske Læsebob, 2 Deel. Høyers kortfattede danske Form- og Sætningslære. Rungs tyske Læsebob for de lavere Klasser. Beissels tyske Formlære. Materialier af Jürs og Rung. Listovs Ledetraad, 2 Afd. Rosings engelske Grammatik. Rosings engelske Ordbog. Ploetzes Syllabaire français. Ingerslevs Grammatik. Angers Udtog af den bibelske Historie. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus. Hammerich: 100 Psalmer. Det nye Testament. Blochs Lærebog i Historie. Bergs Atlas over den gamle Verden. Rimestads mindre Geogr. Et Atlas. Feddersens større Zoologie. Strøms Planterigetets Naturhist. Steens elementære Arithmet. Bokkenheusers Regnebob for Mellemkl. Berggreens tostemmige

Sange, 3 Hefte. Et Tegnebestik. En Tegnebog med stift Bind. En Charakterbog.

Tredie Klasse A: Matzens danske Læsebog, 3 Deel. Krosings poetiske Læsebog, 2 Deel. Høyers kortf. dansk Form- og Sætningslære. Hjorts tyske Læsebog, pros. Deel. Materialier af Jürs og Rung. En tydsk Ordbog. Rosings eng. Grammatik. Listovs engelske Læsestykker og Stiiløvelser, 1 Afd. Rosings engelske Ordb. Ingerslevs franske Grammatik. Gregersens franske Læsebog, 2det Cursus. Borring og Gregersens franske Ordbog. Angers Udtog af den bibelske Historie. Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus. Hammerich: 100 Psalmer. Det nye Testament. Blochs Lærebog i Historie. Bergs Atlas over den gamle Verden. Rimestads mindre Geogr. Et Atlas. Feddersens større Zoologie. Strøms Planterigets Naturhistorie. Steens elem. Algebra. Mundts Geometrie. Bokkenheusers Regnebog for Mellemkl. Berggreens tostemmige Sange, 3 Hefte. Et Tegnebestik. En Tegnebog med stift Bind. En Charakterbog.

Fjerde Klasse: Vinkel Horns danske Læseb. (kun for 4 B). Schillers Wilhelm Tell. Hjorts tyske Læsebog, pros. Deel. Simonsens tyske Formlære og Syntax. Lorentzens tyske Stiiløvelser. En tydsk Ordbog. Listovs Udvalg af engelske Forfattere, 1 og 2 Hefte. Rosings engelske Grammatik. Listovs Stiiløvelser, 2 Cursus. Rosings engelske Ordbog. Fistaines franske Læsebog. Ingerslevs franske Grammatik. Borring og Gregersens franske Ordbog. Det nye Testament. Blochs Lærebog i Historie. Bergs Atlas over den gamle Verden. Rimestads mindre Geographie. Et Atlas. Feddersens større Zoologie. Strøms Planterigets Naturhistorie (kun for 4 B). Mundts Geometrie. Steens element. Algebra. Bokkenheusers Regnebog for de høiere Klasser. La Landes Logarithmetavle ved Köhler. Holten: Læren om Naturens almindelige Love. Johnstrup: De chemiske Grundstoffer (kun for 4 A). Berggreens tostemmige Sange, 3 Hefte. Et Tegnebestik. 2 Tegnebøger. En Charakterbog.

Den skriftlige Afgangsprøve.

Mandag 16 Juni 8—12 Dansk Stil. 4—8 Geometrie.
 Tirsdag 17 Juni 8—12 Arithmetik. 4—8 Tydsk Stil.

Den mundtlige Afgangsprøve.

Onsdag 2 Juli Kl. 9 Tydsk I og II; Kl. 12 Naturlære I; Kl. 3 Geographie I og II; Kl. 5 Mathematik II.
 Torsdag 3 Juli Kl. 9 Fransk I og II; Kl. 12 Naturlære II; Kl. 3 Historie I og II; Kl. 5 Mathematik I.
 Fredag 4 Juli Kl. 9 Engelsk I og II; Kl. 12 Naturhistorie I og II.
 Afdeling I: J. A. H. Bachmann, P. E. Bluhme, C. J. Borello, P. V. Frederiksen, C. O. Jensen, H. E. C. Kiersgaard.
 Afdeling II: C. T. Lauritzen, L. C. P. Peytz, F. G. Sand, J. O. V. Schrøder, J. D. Schultz.

Den skriftlige Aarsprøve.

4 Kl. B. Mandag 30 Juni 8—10 Regning; 12—2 Tydsk Stil; 4—6 Geometrie. Tirsdag 1 Juli 8—11 Dansk Stil; 12—2 Geometrisk Tegning. Løvedag 5 Juli 8—10 Arithmetik; 10—12 Engelsk Stil.
 3 Kl. A. Mandag 30 Juni 8—11 Dansk Stil; 12—2 Geometrisk Tegning; Tirsdag 1 Juli 8—10 Regning; 12—2 Tydsk Stil. Løvedag 5 Juli 8—10 Engelsk Stil.
 3 Kl. B. Mandag 30 Juni 8—11 Dansk Stil; 12—2 Geometrisk Tegning. Tirsdag 1 Juli 8—10 Regning; 12—2 Tydsk Stil. Løvedag 5 Juli 8—10 Engelsk Stil.
 2 Kl. A. Løvedag 5 Juli 8—9 Dansk Dictat; 9—10 Tydsk Dictat; 10—1 Regning.
 2 Kl. B. Løvedag 5 Juli 8—10 Regning; 10—11 Dansk Dictat.
 1 Kl. Løvedag 5 Juli 9—10 Dansk Dictat; 10—12 Regning. Prøverne i Skrivning og Frihaandstegning ere udførte i Skoleaarets sidste Skrive- og Tegnetimer.
 4 Kl. B, 3 Kl. A, 3 Kl. B, 2 Kl. A og 2 Kl. B ere frie 2, 3 og 4 Juli, under den mundtlige Afgangsprøve; 1 Kl. og Frbkl. ere frie 2 og 3 Juli.

Skolens Sangprøve finder Sted Løvedagen 5 Juli Kl. 2.

Den mundtlige Aarsprøve.**4 Klasse B.**

I Værelset Nr. 10.

Mandag 7 Juli 10—12 Arithmetik; 8—5 Historie.
 Tirsdag 8 Juli 8—10 Tydsk; 8—5 Naturhistorie.
 Onsdag 9 Juli 4—6 Engelsk.
 Torsdag 10 Juli 10—12 Geographie; 4—6 Geometrie.
 Fredag 11 Juli 12—2 Fransk.
 Lørdag 12 Juli 10—12 Naturlære.

3 Klasse A.

I Værelset Nr. 10.

Mandag 7 Juli 8—10 Tydsk; 12—2 Religion.
 Tirsdag 8 Juli 10—12 Fransk; 12—2 Geographie.
 Onsdag 9 Juli 8—10 Historie; 12—2 Engelsk.
 Torsdag 10 Juli 8—10 Naturhistorie.
 Fredag 11 Juli 4—6 Geometrie.
 Lørdag 12 Juli 8—10 Arithmetik.

3 Klasse B.

I Værelset Nr. 3.

Mandag 7 Juli 8—10 Fransk; 11—1 Historie.
 Tirsdag 8 Juli 8—10 Religion.
 Onsdag 9 Juli 8—10 Geographie; 10—12 Naturhistorie.
 Torsdag 10 Juli 10—12 Engelsk.
 Fredag 11 Juli 12—2 Tydsk.
 Lørdag 12 Juli 12—2 Arithmetik.

2 Klasse A.

I Værelset Nr. 8.

Mandag 7 Juli 8—10 Religion; 4—6 Geographie.
 Tirsdag 8 Juli 9—11 Naturhistorie; 11—1 Historie.
 Onsdag 9 Juli 9—11 Musikkunde
 Torsdag 10 Juli 8—10 Engelsk; 4—6 Tydsk.
 Fredag 11 Juli 8—10 Dansk.
 Lørdag 12 Juli 8—10 Fransk.

2 Klasse B.

I Værelset Nr. 4.

Mandag 7 Juli 9—11 Historie.
 Tirsdag 8 Juli 10—12 Dansk.
 Onsdag 9 Juli 9—11 Religion; 11—1 Geographie.
 Torsdag 10 Juli 10—12 Naturhistorie.
 Fredag 11 Juli 10—12 Engelsk.
 Lørdag 12 Juli 10—12 Tydsk.

I Klasse.

I Værelset Nr. 1.

Mandag 7 Juli 12—2 Dansk.
 Tirsdag 8 Juli 12—2 Historie.
 Onsdag 9 Juli 3—5 Naturhistorie.
 Torsdag 10 Juli 12—2 Geographie.
 Fredag 11 Juli 10—12 Religion.
 Løvedag 12 Juli 12—2 Tydsk.

Forberedelsesklassen.

I Værelset Nr. 1.

Torsdag 10 Juli 3—5 Regning.
 Fredag 11 Juli 10—12 Dansk.

Mandag 14 Juli Kl. 12 Skolens Gymnastikprøve.
 Kl. 4 meddeles Prøvens Udfald, samt foretages
 Omflytning og Opflytning.

Til at overvære de mundtlige Prøver indbydes
 Elevernes Forældre eller Værger og Enhver, som
 har Interesse for Skolen.

Nye Elever prøves Mandag den 14 Juli Kl.
 9—12 eller Fredag den 15 August Kl. 10, helst den
 første Dag.

Løvedag den 16 August Kl. 9 begynder Under-
 viisningen i det nye Skoleaar.